

Leraars in spe botsen op hoofddoekenverbod

Studenten in de lerarenopleiding die een hoofddoek dragen, vinden steeds vaker geen stageplaats. De huidige situatie is volgens hogescholen onhoudbaar.

Nu het aantal studenten in de lerarenopleiding stijgt en de groep studenten diverser wordt, botsen hogescholen bij de zoektocht naar stageplaatsen steeds vaker op het hoofddoekenverbod. 'In het verleden kregen we de studentes altijd wel geplaatst. Nu kunnen we sommigen gewoon geen stageplaats aanbieden', zegt Gert Naessens, directeur van de lerarenopleiding van [Odisee Hogeschool](#).

'We botsen op de limieten', beaamt Sofie Landuyt, verantwoordelijke voor de opleiding aan de Arteveldehogeschool in Gent. 'Studentes worden geweigerd puur omdat ze een hoofddoek dragen. We gaan in gesprek met scholen, maar directies zijn vaak duidelijk aan de telefoon: bij ons geen stages voor studenten met een hoofddoek.'

Ook aan de Karel de Grote Hogeschool in Antwerpen en de Thomas More Hogeschool in Antwerpen en Mechelen duikt het probleem op. 'Er zijn meisjes die meer tijd nodig hebben voor hun studies omdat ze geen stageplaats vinden. Anderen stoppen met de opleiding', zegt Mohamed El Fadili, docent aan Thomas More. 'Dat is zonde, want zo verliezen we vaak groot talent. Talent dat we nodig hebben.'

In een kramp

De hoofddoek is vandaag in het gros van de scholen in Vlaanderen verboden. Exacte cijfers zijn er niet. In het Gemeenschapsonderwijs (GO!) zijn sinds 2013 geen zichtbare levensbeschouwelijke tekens toegestaan. Het houdt vast aan 'de grondwettelijke opdracht om neutraal onderwijs te verschaffen'. Ook in veel stedelijke scholen is een hoofddoek niet toegelaten, al zijn er onder meer in Antwerpen en Gent stappen gezet.

In het Katholiek Onderwijs is de situatie versnipperd. Elke school kan autonoom beslissen. Het Katholiek Onderwijs rolde de afgelopen jaren het concept 'dialogeschool' uit. Daarbij gaat het uit van het principe: 'wie je ook bent en wat ook je achtergrond is, in een katholieke dialogeschool is iedereen welkom'.

Toch zien de lerarenopleidingen amper evolutie. Vaak blijft de hoofddoek verboden op basis van het schoolreglement: daarin staat bijvoorbeeld dat hoofddeksels, van petten tot hoofddoeken, niet toegestaan zijn. 'Tot zover de theorie over de dialogeschool. Als het over de praktijk gaat, schiet men nog te vaak in een kramp', zegt Sofie Landuyt.

Die houding is volgens de hogescholen niet langer te verantwoorden. Enerzijds kampt het onderwijs met een lerarentekort, anderzijds weerspiegelt het lerarenkorps amper de samenleving. 'Het verbod leidt er mee toe dat vandaag slechts 6,4 procent van de leraren in het Vlaamse onderwijs een buitenlandse herkomst heeft', aldus nog Landuyt.

'Het onderwijs heeft net nood aan rolmodellen met een hoofddoek'

Een stageplek vinden voor de klas terwijl je een hoofddoek draagt, is vaak een werk van heel lange adem. En dus haken sommige leerkrachten in spe af. 'Mijn hoofddoek is een stuk van mijn identiteit. Daar wil ik liever niet op afdingen.'

'Het kost zo veel moeite om te doen wat ik wil doen: lesgeven met een hoofddoek aan.' Chaimae Bentouhami (19) is eerstejaarsstudent lager onderwijs aan de [Odisee Hogeschool](#) in Brussel. De start van haar opleiding is een realitycheck. Ze solliciteerde bij meer dan tien scholen. Na tal van mailtjes en gesprekken via Teams vond ze uiteindelijk een school in Brussel waar ze welkom was. Eén school hield haar aan het lijntje, een andere directeur liet weten 'heel onwel te worden' van haar vraag om tijdens haar stage een hoofddoek te dragen. 'Ik wist dat het moeilijk kon zijn, maar dit had ik niet verwacht. Zo veel verspilde tijd en energie', zegt ze. Dat ze voor haar stage uiteindelijk een uur onderweg is, neemt ze er graag bij. Bentouhami is niet de enige leerkracht in spe met hoofddoek die amper een stageplaats vindt.

Chaimae Bentouhami: We zijn allemaal Belg. We worden allemaal opgeleid tot leerkrachten.'

Ook studenten aan de Arteveldehogeschool in Gent, de Karel de Grote Hogeschool in Antwerpen en de Thomas More Hogeschool in Antwerpen en Mechelen krijgen ermee te maken. Het leidt ertoe dat sommigen afhaken. Meer zelfs, volgens Mohamed El Fadili, docent aan Thomas More, begint de grootste groep met potentieel nooit aan de opleiding. 'Tijdens de infodagen zien we moslima's afhaken', zegt hij. 'We vertellen hen hoe de situatie is. Uiteindelijk kiezen die studentes voor opleidingen in de sociale of economische sector. Dat een hoofddoek dragen in hun latere jobs wél toegelaten is, speelt daarbij een rol.'

Dikke pech

'Ik heb me al een paar keer afgevraagd of dit het wel waard is', zegt Nour Infed (20), studente kleuteronderwijs aan de Karel de Grote Hogeschool, over de strijd om haar hoofddoek te mogen dragen. De eerste twee jaar kan ze haar stageplaats niet zelf kiezen. 'Mijn mentor doet haar best, maar het blijft hopen dat je geluk hebt', zegt ze. In het eerste jaar mocht ze een brede tulband dragen. Dat vond ze, voor die korte periode, een redelijk compromis. Dit jaar heeft ze 'dikke pech', al hoopt ze verder in gesprek te kunnen gaan met de directeur. Of alsnog een andere school te zoeken. 'Mijn hoofddoek is een stuk van mijn identiteit. Dit is wie ik ben, en daar wil ik liever niet op afdingen.'

Volgens de hogescholen spelen er verschillende argumenten om studenten met een hoofddoek te weigeren: de angst voor negatieve reacties van ouders, de druk vanuit de leraarskamer, de angst voor een aanzuigeffect of een strijd om de onderdrukking van de vrouw tegen te gaan. Maar die argumenten snijden volgens de studenten geen hout. 'Dat ik mijn hoofddoek niet mag aanhouden, voelt net aan als onderdrukking', zegt Zakija Achahboun (22), studente islamitische godsdienst en gezondheidswetenschappen aan de Arteveldehogeschool. 'Het is een deel van wie ik ben. Door het verbod word ik verplicht iemand te zijn die ik niet wil zijn.'

'We zijn allemaal Belg. We worden allemaal opgeleid tot leerkrachten', voegt Chaimae Bentouhami eraan toe. 'Maakt mijn hoofddoek dat ik minder neutraal lesgeef? Ik geef gewoon wiskundeles zoals de anderen. We schreeuwen heus niet luid "moslim" tegen de kinderen, hoor.'

'Ik vind het vooral jammer dat we ons dubbel moeten bewijzen', zegt de Antwerpse Nour Infed. 'Mijn hoofddoek bepaalt mijn waarde niet. Bovendien merk ik dat de kinderen zelf geen enkel probleem hebben met mijn hoofddoek.'

Het contrast met de situatie in het hoger onderwijs is voor de studentes ook groot. Aan zowat alle Vlaamse universiteiten en hogescholen is een hoofddoek toegelaten - zowel voor studenten als personeel. Dat is een bewuste keuze, want een uitspraak van het Grondwettelijk Hof maakte eerder duidelijk dat een hoofddoekenverbod eigenlijk wel kan.

Verlies

De huidige stand van zaken is volgens de directeurs van de lerarenopleidingen op maatschappelijk vlak een verlies. 'Is het nu niet net belangrijk dat scholen de diversiteit in onze samenleving aanvaarden?', vraagt Gert Naessens, directeur van de lerarenopleiding van [Odisee](#) Hogeschool, zich af. 'Door de hoofddoek toe te laten, creëren we *a sense of belonging* : gewaardeerd worden voor wie je bent. Erbij horen in de maatschappij. Of is het lerarenberoep alleen weggelegd voor een bepaald segment dat de "juiste" kenmerken heeft?'

'Meer dan ooit hebben we nood aan meer rolmodellen-met-hoofddoek in ons onderwijs', meent Sofie Landuyt, verantwoordelijke voor de lerarenopleiding aan de Arteveldehogeschool in Gent. 'Moslima's moeten zich echt welkom voelen. Nu geven we hun het signaal dat we hen eigenlijk niet willen. Het zou fijn zijn mochten we kunnen evolueren naar een samenleving waar ook onze studenten met een hoofddoek - of met welke diversiteit dan ook - erbij mogen horen.'

De 19-jarige Bentouhami beaamt. 'Ik vind de huidige situatie vrij absurd. Overal hoor je dat we vrij moeten zijn. Dat er geen sprake mag zijn van discriminatie. Is het dan zo vreemd dat ik niet onmiddellijk wil buigen als ze zeggen: "Doe je hoofddoek uit"? Het allerbelangrijkste is dat ik mag zijn wie ik wil zijn. Zeker in mijn toekomstige job.'